

Parlamentul
Republicii Moldova

RGY-01 nr. 289
Giulie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.20/2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informaționale (nr.199 din 26.06.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 privind actele normative și expune următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fiind aprobat prin Hotărârea nr.445 din 26.06.2024, fapt ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit notei informative, proiectul de lege are drept scop reglementarea și ajustarea procedurii de sistare a accesului la paginile web cu caracter infracțional și a procedurii de dispunere a conservării datelor informatice, prevăzută în Convenția privind criminalitatea informatică.

Prin proiectul de lege se propun norme ce vor reglementa:

- dreptul Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate de a sista accesului la pagini web;
- principiile generale care urmează a fi respectate în procesul de reglementare a procedurii de sistare a accesului la pagini web.

3. Prin natura reglementărilor promovate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 și art.72 din Constituția Republicii Moldova.

II. Observații de ordin juridic și tehnico - legislativ:

1. Analizând proiectul de lege, observăm că Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Securitate vor putea dispune prin intermediul subdiviziunilor sale centrale specializate în prevenirea și combaterea criminalității informatice, să sisteze accesul la pagini web cu caracter infracțional. În acest sens, considerăm că modificările propuse în proiectul de lege urmează a fi corelate cu prevederile art.32 (Libertatea opiniei și a exprimării), art.34 (Dreptul la informare) și art.54 (Restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți) din Constituția RM și art.10

(Libertatea de exprimare) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în vederea garantării aplicării măsurilor de sistare a paginilor web.

Articolul 32 din Constituție garantează fiecărui cetățean dreptul de a-și exprima liber opiniile și ideile. În contextul sistării accesului la pagini web, acest articol impune ca orice restricție impusă de stat să fie justificată și proporțională, pentru a nu încălca dreptul fundamental la liberă exprimare.

Articolul 34 al Legii supreme asigură accesul la informații de interes public. Intervențiile în mediul online, prin sistarea accesului la anumite pagini web, trebuie să fie atent monitorizate pentru a nu limita excesiv accesul cetățenilor la informații legitime și necesare.

Articolul 54 din Constituție prevede că exercițiul unor drepturi și libertăți poate fi restrâns numai prin lege și doar dacă este necesar pentru apărarea ordinii publice, a sănătății sau a moralei publice, a drepturilor și libertăților altora. Aceste restricții trebuie să fie proporționale și să nu afecteze esența drepturilor în cauză.

Articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - Libertatea de exprimare, stipulează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, inclusiv libertatea de a primi și de a comunica informații fără amestecul autorităților publice. Totuși, exercitarea acestor libertăți comportă și îndatoriri și responsabilități, putând fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni care sunt prevăzute de lege și necesare într-o societate democratică.

În aplicarea măsurilor de sistare a accesului la paginile web cu caracter infrațional, autoritățile trebuie să asigure ca orice decizie de restricționare a accesului la paginile web să fie bine fundamentată, comunicată public și să asigure un control judiciar eficient. Acest lucru garantează că măsurile luate sunt necesare și proporționale și că există posibilitatea de contestare a deciziilor abuzive sau nejustificate. Totodată, măsurile adoptate trebuie să fie proporționale cu scopul urmărit, evitând restricțiile excesive care ar putea afecta libertatea de exprimare și accesul la informație. De exemplu, blocarea unei întregi platforme online din cauza unor pagini cu conținut infrațional poate fi considerată o măsură disproporționată.

Autoritățile ar trebui să efectueze evaluări periodice ale eficienței și impactului măsurilor adoptate, pentru a se asigura că acestea rămân adecvate și necesare în contextul schimbării dinamice a mediului online și a naturii criminalității informatice.

În acest sens, pentru a avea o claritate și previzibilitate a reglementărilor propuse, sugerăm a fi prevăzute cu claritate procedurile de autorizare a măsurii de sistare a accesului la pagini web. Amintim că, la elaborarea unui act normativ, legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă încât acesta să corespundă exigențelor clarității pentru a exclude orice echivoc. (A se vedea art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017). De asemenea, în Hotărârea nr. 26

din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de **calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate** - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

Corelarea modificărilor propuse în proiectul de lege cu prevederile constituționale și internaționale este esențială pentru asigurarea unei abordări echilibrate între necesitatea de a combate criminalitatea informatică și protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Transparența, proporționalitatea și supravegherea constantă a măsurilor adoptate sunt elemente cheie pentru garantarea respectării libertății de exprimare și a dreptului la informare în contextul sistării accesului la paginile web cu caracter infracțional.

2. La pct.2, art.4¹ și art.4² din proiect, întru evitarea unor interpretări eronate, urmează după cuvintele „sistare a accesului la pagini web”, să se introducă cuvintele „care conține informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor”, deoarece în sensul dat, se creează impresia că se va sista accesul la orice pagină web.

În concluzie, relevăm că oportunitatea adoptării prezentului proiect de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală